

Poučna staza Sovsko jezero

Sovsko jezero proglašeno je značajnim krajobrazom 1989. godine, a njegova površina iznosi 68,5 ha.

Značajni krajobraz je prirodni ili kultivirani predjel velike krajobrazne vrijednosti i biološke raznolikosti ili kulturno-povijesne vrijednosti, namijenjen odmoru i rekreaciji.

Sovsko jezero smatra se važnim lokalitetom jer se radi o močvarnom staništu velike bioraznolikosti, kojih je sve manje u svijetu, a također i u Hrvatskoj.

Sovsko jezero smješteno je sjeverno od Slavonskog Broda, ispod kote Degman (461 m), na nadmorskoj visini 430 m, jugozapadno od sela Sovski Dol, jugoistočno od sela Ruševa. Predstavlja jedinstven primjerak prirodnog jezera na Dlij-gori, brdsko-brežuljkastom području kontinentalnog dijela Hrvatske. Pretpostavlja se da je jezero ostatak Panonskog mora, takozvano gorsko oko ili modro oko. Ima vlastiti izvor vode, kao posljedicu geomorfoloških aktivnosti u prošlosti. Dubina jezera je u središnjem dijelu od 8 do 10 m. Površina mu je oko 3.600 m², a oscilira prema godišnjim dobima, odnosno dotoku površinskih voda i kaptiranih okolnih izvorišta.

Legenda o postanku Sovskog jezera

O postanku Sovskog jezera postoje mnoge priče i legende. Jednu od njih zabilježio je Luka Ilić Oriovčanin, a objavljena je u „Prirodnom zemljopisu Hrvatske“ 1878. godine.

„Neko je to jezero bilo na drugom mjestu, tri sata daleko, gdje je bio grad braće Petra i Jakoba. Bili oni krvoloci i razbojnici, a njihovi kmeti stali boga moliti, da se riješe okrutnih gospodara. I usliša ih Bog. I grad i braću proždre zemlja gromom zapaljena. U ponoru gorio grad i rigao vatru, dok Danica, sestrica tih krvoloka, ne dođe u šumu i ne načini kraj ponora kolibicu. U njoj sjedala dane i noći provodeći život u suzama i molitvi za svoju braću. Suze njene ugasiše vatru i napuniše ponor. Sto godina činila je Danica pokoru, dok se ne utopi u suzama svojim.“

Starac Antun Tičić pohađao bi svaki dan djevojku i donosio joj hrane. Jednog jutra nađe je mrtvu gdje pliva u vodi: starac istesa od drveta veliki križ i usadi kraj kolibe na slavu nesretne djevojke. Čim je ukopao križ, nestade ponora i vode; samo ostala jama dva metra duboka, a dvadeset široka, zajedno s križem. Prozvao je Tičicev križ.

Tičić se prestraši, što je iznenada nestalo i jezera i djevojke. Prekrst se i idože kući. Kad bilo sutradan; al govore seljaci, da je Tičiceva oranica pala u propast i da je onđe jezero. To je narodna priča o preseobi jezera.“

Nositelj projekta:

Javna ustanova za upravljanje zaštićenim područjem Požeško-slavonske županije

Partneri:

Hrvatske šume d.o.o Zagreb - Uprava šuma Podružnica Požega
Općina Čaglin
Hrvatsko šumarsko društvo
Udruga za zaštitu Sovskog jezera
JU - Žavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije

Sponzori projekta:

Ministarstvo turizma Republike Hrvatske
Zaklada Adris

Informacije o poučnoj stazi:

Javna ustanova za upravljanje zaštićenim područjem
Požeško-slavonske županije
Županijska 7, 34 000 Požega
tel. 034/290-244,
fax: 034/271-364
e-mail: zastita.prirode@pszupanija.hr,
www.priroda-psz.hr

POŽEŠKO-SLAVONSKA ŽUPANIJA

SOVSKO JEZERO
značajni krajobraz

Javna ustanova za upravljanje zaštićenim područjem
Požeško-slavonske županije
Županijska 7, 34 000 Požega
tel. 034/290-244, fax: 034/271-364
e-mail: zastita.prirode@pszupanija.hr,
www.priroda-psz.hr

MAPA SOVSKO JEZERO

Poučna staza sadrži 12 informacijskih ploča:

1. Mapa Sovskog jezera
2. Vodozemci
3. Gmazovi
4. Biljke u jezeru i oko jezera
5. Ribe
6. Biljke u jezeru i oko jezera
7. Ptice
8. Šumske zajednice
9. Šumske zajednice
10. Arheološka nalazišta
11. Biljke travnjaka
12. Geološka podloga Dilj-gore

Design: Zlatko Burivoda, dipl.ing.
Mape: Zlatko Burivoda, dipl.ing., Mladenko Soldo, dipl.ing.
Za podlogu mape koriten:
PREGLEDNIK Ministarstvo pojačane prehrane, ribarstva i ruralnog razvoja

MAPA SOVSKO JEZERO

VIDIKOVAC	INFO-PUNKTOVI
IZVORI PITKE VODE	SPOMEN-PLOČE
PRILAZNI PUT DO JEZERA	IGRALIŠTE ZA DJECU
IZLETNIČKA INFO-STAZA OKO JEZERA	PARKIRNI PROSTOR
PARKIRNI PROSTOR	SPORTSKO IGRALEŠTE
STAZA	PROSTOR ZA ROŠTILJ
ŠUMARSKA KUĆA I NADSTREŠNICE	INFO-TABLE POUČNE STAZE

Flora

Područje značajnog krajolika Sovsko jezero ističe se, uz ljepotu pejzaža, osobitostima pitomog krajolika, klimatskim pogodnostima, raznolikošću biljnih vrsta močvarne, šumskih i travnjačke vegetacije. Samo na užem dijelu jezera i uskog obalnog područja zabilježeno je oko 175 biljnih vrsta.

Na informacijskim pločama 4, 6 i 11 opisane su sljedeće biljne vrste:

Grimizni kačun (*Orchis purpurea* Huds.)
Livadna kadulja (*Salvia pratensis* L.)
Turski karanfil (*Dianthus barbatus* L.)
Gospina trava (*Hypericum perforatum* L.)
Obični žabočun (*Alisma plantago-aquatica* L.)
Ljetni drijemovac (*Leucoium aestivum* L.)
Klasasti krocanj (*Myriophyllum spicatum* L.)
Vodenica trublja (*Oenanthe aquatica* (L.) Poiret)
Obična mješinka (*Utricularia vulgaris* L.)
Dlakava vrbolika (*Epilobium hirsutum* L.)

Šumske zajednice

Jezero je u blizoj i daljoj okolini okruženo šumom. Glavna šuma ovog područja pripada klimazonalnoj zajednici hrasta kitnjaka i običnog graba (*Carpion betuli illyricum*) i zajednici bukve (*Fagion illyricum*). Kao specifične zajednice diljskog područja, ističe se šumska zajednica hrasta medunca i crnog jasena (*Orno-Quercetum pubescens* prov. Pelcer) i šumska zajednica obične bukve s klokočicom (*Staphyleo Fagetum* prov. Pelcer), koje su opisane na informacijskim pločama 8 i 9.

Životinjski svijet

Na Sovskom jezeru zabilježeno je sedam vrsta vodozemaca: smeda krastača (*Bufo bufo*)

velika zelena žaba (*Pelophylax ridibundus*)
jestiva zelena žaba (*Pelophylax kl. esculentus*)
šumska smeda žaba (*Rana dalmatina*)
gatalinka (*Hyla arborea*)
pjegavi daždevnjak (*Salamandra salamandra*)
planinski vodenjak (*Ichthyosaura alpestris*)

dvije vrste gmazova:

barska kornjača (*Emys orbicularis*)
bjelouška (*Natrix natrix*)

te ribe:

zlјatni karas (*Carassius carassius*)
piškur (*Misgurnus fossilis*)

Sovsko jezero i njegov okoliš učestvuju i mnogim vrstama ptica. Iako je jezero male površine, neke se vrste ptica močvarica na njemu i gnijezde. To su liska, mali gnjurac i divlja patka. U bujnoj vegetaciji šaševa, uz jezerske obale, gnijezdi se trstenjak rogožar.

Jezero je i pojedilište i kupalište za brojne ptice pjevice, žune i djetliće, koje žive u obližnjim šumama.

Opis vodozemaca nalazi se na informacijskoj ploči br. 2, gmazova na br. 3, riba na br. 5., a ptica na br. 7.

Arheološka nalazišta

Na informacijskoj ploči br. 10, na lokalitetu Degman, nalazi se opis arheoloških nalazišta u okolini Sovskog jezera.

Mikroliti nađeni u široj okolini Ruševa i na nalazištu Degman svrstavaju se u dobu paleolitika i mezolitika.

Geološka podloga

Geološku podlogu čine miocensko-oligocenski klastiti i vapnenci te miocenski klastiti i vapnenci tortona. Stijene su po sastavu pješčenjaci, vapneni i glinasti lapori, lesne naslage i pjeskovite gline s uslojenim sedimentima iz mlađeg neogena, s brojnim fosilima školjaka i morskih organizama.

Geološka podloga Dilj gore opisana je na informacijskoj ploči br. 12.